

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1921-09-08, keliaujant iš Palangos - į Būgius

Toli, toli - ir mintys dar toliau.

Toli, toli - ir mintys dar toliau.

Laukai, miškai lekia skrenda, o aš paskendęs mintyse.

Kiek jau kartų aš šiuo keliu važiuoju - viskas taip pažįstama, sena[,] bet dūšią kažkokia nauja pajėga apsupė - ir[,] rodos[,] visas pasaulis mano širdy susikaupia[,] ir[,] rodos[,] širdy taip giedra - kad galėtum tiktai dangišką himną dainuoti.

O gal ir nėra jokių minčių, gal vien tik giedra, gal tik marių giesmės teskamba kažkur toli sąmonėj, gal tik amžino laimėjimo giesmė buria pasaulį.

Ir norėčiau aš tau pasakyti pasaką apie seną burtininką ilgabarzdį, kaip jis gyveno ir kaip jam liūdna buvo[,] ir kaip iš jo širdies ėmė saulės byrėti. Ir kaip jų pasidarė daug daug - ir kaip jis glostė paskui savo žilą barzdą[,] ir kaip iš jos spinduliai skaidriomis vilnimis tekėjo ir tekėdami šlamėjo.

Aš daug daug tau pasakų norėtau pasakyti, by tik tavo akyse ugnikė spindėtų ir tu būtum tokia, kaip Tavo akių ugnikės.

Aš skrendu per laukus ir sakau tau pasakas - ką aš daugiau darysiu: pasaulis toks platus ir taip daug jame malonės yra!

Ir[,] rodos[,] per tave, per tavo liepsnikę mano numylėtas pasaulis amžinybės grožy paskendo. Ir[,] rodos[,] per tavo meilę aš pats pasakingas pastojau.

Argi ne pasaka - mūsų gyvenimas[?]

Šiauliuos sutikau Juozuką [1][.] Pasirodo[,] jam tėvas [2] sakęs: kai važiuosi - tai būtinai užsuk- užvažiuok [3]. Ir šiaip labai gerai buvę. Šiauliuos niekas netiki - sako, kad Juozukas tiktai giriasi.

Bet man kas - aš tyliu ir juokiuos - o dūšioj taip giedra.

Ar atmeni - taip turi būti, kaip mes norime - kaip mes ilgimės - taip turi būti!

Netoli Panevėžys - o tenai aš tau laišką įmetu, nes Subačiuj prie stoties nér dėžutės. Taip tylu, tylu.

O aš tau pasaką audžiu - tegu Tavo ugnikės bus tokios pasakingos[.]

Parašyk ir greitai, kas įvyko man išvažiavus[.]

Bučiuoju stipriai, stipriai[.]

TavB.

Linkėk Tėvui geros sveikatos[,] jei geras ūpas[.]

B

KOMENTARAI

[1] Juozas Nemeikša (1888–1958), gydytojas oftalmologas. 1920–1925 m. karo gydytojas. „Med[icinos] daktaras Juozas Nemeikša - mūsų viso gyvenimo artimiausias draugas“ (Vandos Sruogienės pastaba, in: *BLKMČ*, KC PENN, p. 23).

- [2] Kazimieras Daugirdas (1865–1946), veterinarijos specialistas, miškininkas, Būgių dvaro prie Vieکشnių savininkas, Vandos Daugirdaitės tėvas. 1920 m. iš Ukrainos grįžo į Būgius ir ėmėsi ūkininkauti.
- [3] „Čia Balys turi galvoje Laucevičių šeimą - mano tėvo motinos seserį (Babunę) Sofiją [Matusevičiūtę] Petkevičienę, [teisininko, diplomato, pedagogo] Tado [Petkevičiaus] motiną, jos dukterį Gabrielę Laucevičienę ir jos vaikus. Su [pussesere] Sofija Laucevičiūte pradėjom kartu studijuoti Maskvoje, vėliau ji buvo pas mus Ukrainoj, grįžus į Lietuvą 1918 m. gyvenau toje šeimoje mokytojaudama Šiauliuose. Zosei [Sofijai Laucevičiūtei] įstojus į Berlyno aukšt[ąją] mokyklą, Tėvas nesipriešino ir mano studijoms, ypač ten pat, Berlyne“ (Vandos Sruogienės pastaba, in: *BLKMČ, KC PENN*, p. 23).